

ЧАСТИНА V. МАКРОЕКОНОМІЧНЕ ПРОГРАМУВАННЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЇЇ РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ ЛЮДСЬКИХ РЕСУСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Т. О. Бодня, асистент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», м. Полтава

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімким поширенням процесів глобалізації соціально-економічної сфери, найбільш чутливим сегментом якої є зайнятість населення. Система соціально-трудова відносин зайнятості, що існує на вітчизняному ринку праці не завжди є адекватною викликам глобальних цивілізаційних перетворень.

Зайнятість як соціально-економічна категорія синтезує сукупність економічно-правових, соціальних, національних відносин щодо участі людей у суспільному виробництві і пов'язана із забезпеченням масштабів, умов, форм включення людей у суспільно корисну працю, з процесами формування, розподілу та використання людських ресурсів.

Виходячи з сутності зайнятості до основних функцій зайнятості можна віднести:

- створення національного доходу та забезпечення матеріальних і духовних благ суспільства;
- забезпечення життєдіяльності та розвиток суспільства;
- забезпечення життєдіяльності та розвиток непрацевдатних членів суспільства;
- забезпечення якості та конкурентоспроможності робочої сили;
- забезпечення достойного рівня життя населення.

Виходячи з двоєдиної сутності зайнятості населення і основних її функцій можна стверджувати, що зайнятість є одним із важливих сегментів соціально-економічної політики держави, її регулювання і вдосконалення.

Вплив процесів глобалізації на стан ринку праці наочно простежується на прикладі нашої країни, де реальністю є «вими-

вання» з національного ринку праці робочих місць з високим і середнім «освітнім рівнем», створення робочих місць, що погіршують професійну структуру зайнятості, утруднення перспектив зайнятості в галузях, які можуть і мають стати пріоритетними, зростання незатребуваності накопиченого людського капіталу тощо.

«Відплив умів» із країн, що розвиваються, відбувається двома напрямками. З одного боку, емігрують висококваліфіковані кадри, що здобули вищу освіту у своїх країнах й не знайшли відповідної їхнім кваліфікації й прагненням роботи. З іншого боку, з країн, що розвиваються, у США, Англію, Канаду їдуть з метою здобуття освіти молоді люди, які по завершенні навчання не повертаються на батьківщину. Основними постачальниками на світовий ринок кадрів високої кваліфікації виступають Індія, Пакистан, Єгипет та ін.

Глобалізація різко посилила проблеми міграції робочої сили. За даними ООН за межами різних країн сьогодні проживає понад 125 млн людей або близько 2 % населення світу. Мігранти і біженці істотно посилюють конкуренцію на ринку праці тих держав, куди вони прибувають. Це, з одного боку, веде до зменшення зайнятості і збільшення безробіття, а з другого – до зниження соціальних стандартів.

Серед основних форм впливу глобалізації на зайнятість населення слід виділити наступні:

- визнання міжнародних норм та імплементацію їх у національне законодавство;
- вплив та регулювання міжнародного ринку праці;
- міграції та мобільність населення світу;
- формування людського капіталу та підвищення продуктивності праці і т.д.

Різні грані глобалізації, зокрема, дерегулювання ринків праці, приватизація державних підприємств і лібералізація міжнародної торгівлі і фінансів зробили значний вплив на світ праці: у багатьох країнах ми спостерігаємо процес інформатизації економіки і, отже, дезінтеграцію трудових відносин і погіршення умов праці; вражаючий прогрес, досягнутий інформатизаційними і комунікаційними технологіями, дає можливість все більшому числу людей виконувати роботу вдома; стратегія передачі частини своїх функцій іншим підрядчикам, здійснюється багать-

ма компаніями з метою зниження виробничих витрат підсилює феномен «завуальованих трудових відносин», що означає повторне прийняття на роботу або звільнення працівників як «незалежних» субпідрядників, що не мають прав ні на які соціальні виплати і допомоги.

Враховуючи сучасні тенденції на ринку праці у зарубіжних країнах Україна в умовах глобалізації з метою регулювання зайнятості населення повинна вжити наступні заходи.

У контексті глобалізації має бути переглянуто існуючі погляди щодо потреби обмеження впливу держави на економіку ринкового типу. Не можна погодитися з тим, що глобалізація світової й зростання відкритості національної економіки призводять до зниження ролі державних інститутів та їхнього регулюючого значення.

Зміни, що мають відбутися в діяльності нашої держави за умов глобалізації, пов'язані не з применшенням її абсолютної ролі, а реструктуризацією напрямів її впливу на соціально-економічні процеси. Зростатиме участь держави у підвищенні конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників, розвитку потрібної для цього інфраструктури – науки, засобів зв'язку, фінансових інститутів тощо.

Отже, найважливішою передумовою та складовою частиною формування сучасних соціально-економічних умов в Україні є становлення нового ринку праці як методу регулювання зайнятості, сукупності економічних, організаційних та правових відносин, що складаються з приводу реалізації попиту та пропозиції робочої сили. Зайнятість – це не тільки індивідуальне право людини на працю, а й колективна економічна необхідність.

Список використаних джерел

1. Апіліна О. В. Аналітичний огляд ринку праці в Україні / Апіліна О. В. // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 10. – С. 152–159.
2. Бріт О. В. Сучасний зареєстрований ринок праці як інструмент державного забезпечення роботою фахівців з вищою освітою / Бріт О. В. // Економіка та держава. – 2009. – № 1. – С. 106–108.
3. Волкова О. В. Ринок праці : [навч. посіб.] / Волкова О. В. – К. : Центр учбової л-ри, 2007. – С. 624.
4. Волкова О. В. Організаційно-економічний механізм регулювання ринку праці України: сутність, структура та напрями вдоско-

- налення / Волкова О. В. // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 1. – С. 144–150.
5. Денисенко М. П. Державне регулювання ринку праці в Україні / Денисенко М. П. // Економіка та держава. – № 1. – 2007. – С. 8–10.
 6. Федоренко В. Г. Ринок праці в Україні та економічні тенденції в умовах світової економічної кризи / Федоренко В. Г. // Економіка та держава. – 2009. – № 1. – С. 4–5.

РАЗВИТИЕ СОЛНЕЧНОЙ ЭНЕРГЕТИКИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН

А. В. Вахабов, д. э. н., профессор

Национальный университет Узбекистана, г. Ташкент;

Ш. Ж. Расулов

Самаркандский институт экономики и сервиса, г. Самарканд

Солнечная энергетика открыта давно. Но технология её получения является дорогостоящим процессом из-за высокой стоимости оборудования, а также необходимости использования огромных площадей в течение долгого времени под фотоэлектрические станции.

Источником энергии солнечного излучения являются термоядерные реакции, протекающие на солнце [4].

Узбекистан обладает значительным потенциалом солнечной энергии. Его географические и климатические условия достаточно благоприятны и дают возможность активно использовать энергию солнца для получения электрической и тепловой энергии в промышленных масштабах. Это ресурс, который имеет такие преимущества как возобновляемость, неисчерпаемость, экологическая безопасность. Солнечная энергия доступна на всей территории страны, более 320 дней в году являются солнечными, и её использование может быть обеспечено даже в отдалённых местностях. Валовой потенциал использования солнечной энергетике в Узбекистане составляет около 51 млрд т. н. э., однако уровень современных технологий позволяет использовать 179 млн т. н. э. Но и это более чем в 3 раза превосходит текущий годовой объём производства ископаемого топлива [3].

Это составляет 99,7 % от суммарного валового потенциала всех исследованных на сегодняшний день на территории Узбекистана альтернативных источников энергии. По абсолютному